

Ως αποτέλεσμα, τον καιρό αυτό, η γαλλική κοινωνία συζητά ανοιχτά το ενδεχόμενο να τυπωθεί πάνω στην επιφάνεια των πακέτων τσιγάρων η φωτογραφία ενός καπνιστή που έχει πληγεί από καρκίνο ή ακόμη μια φωτογραφία με τον πνευμόνά του. Σύμφωνα, μάλιστα, με την εφημερίδα Le Monde, η απόφαση αυτή οφείλεται στην φύση του ισχύοντος νόμου κατά του καπνίσματος, ο οποίος έχει τόσα «παραθυράκια», που τελικά οι εξαιρέσεις στην απαγόρευση είναι ο κανόνας!

Έτσι, καλλιεργήθηκε η ιδέα αλλαγής τακτικής: από την επίθεση στην τσέπη του Γάλλου να προτιμηθεί η επίκληση στο συναίσθημα. Η εντύπωση που θα μπορούσε να προκληθεί στον ψυχισμό του μέσου πολίτη θα δρούσε αρκούντως αποτρεπτικά, τόσο ώστε να αποθαρρύνει τους επίδοξους καπνιστές ή τουλάχιστον να μειώσει την συχνότητα των εισπνοών από τους ήδη εξαρτημένους στον συμπατριώτη τους- παρεμπιπτόντως- Jean Nicot (από το όνομα του οποίου προήλθε η ονομασία «νικοτίνη», αφού ως Γάλλος πρέσβης στην Πορτογαλία έστειλε σπόρους καπνού στην Αικατερίνη των Μεδίκων για θεραπευτικούς λόγους). Εξάλλου, οι ευμεγέθεις ετικέτες με την φράση "το κάπνισμα σκοτώνει" μερικά χρόνια πριν, αποτέλεσαν το πρώτο βήμα προς την αντίστοιχη κατεύθυνση.

Αρχικά, η πρόταση της φωτογραφίας δεν φάνηκε ακραία και συγκέντρωσε αρκετούς υποστηρικτές. Ωστόσο, εφά-

μιλλος της παραπάνω επιπόνησης υπήρξε και ο αντίλογος των αμετανόητων «θεριακλήδων». Προκειμένου ν' αμυνθούν στην επίθεση απέναντι στην απόλαυση του καπνίσματος, αντέτειναν να εφαρμοστεί η ίδια πρακτική και στις υπόλοιπες «βλαβερές» ανθρώπινες επιλογές.

Οι ιδέες που γεννήθηκαν από την αντίπερα όχθη είναι ομολογουμένως ενδιαφέρουσες, ενώ αγγίζουν πολλές καθημερινές συνήθειες. Παραδείγματος χάρη, προτάθηκε να τυλιγόνται τα λαχταριστά χάμπουργκερ σε χαρτί, πάνω στο οποίο να εμφανίζονται εικόνες από βουλωμένες αρτηρίες ή κατεστραμμένα ανθρώπινα όργανα, όπως το συκώτι. Από την αιχμηρή κριτική δεν θα μπορούσε να

εξαιρεθεί το αλκοόλ. Προτάθηκε να προβλεφθεί στις ετικέτες των μπουκαλιών αλκοολούχων ποτών όπως το ουίσκι ή η μπίρα να προβάλλονται φωτογραφίες από θύματα τροχαίων δυστυχημάτων, τα οποία οφείλονται σε μεθυσμένους οδηγούς.

Με γεωμετρική πρόοδο, η επιχειρηματολογία εμπίπτει σε βαθύτερα ζητήματα. Την υπερκαταναλωτική μας κοινωνία θα εξέθετε η απεικόνιση πάνω στο φετίχ της εποχής μας, την πλαστική σακούλα, τι άλλο; Κάποια από τις μυριάδες χωματερές όπου συσσωρεύονται στους αιώνες των αιώνων τα απόβλητα μας. Δεν λείπουν και οι πιο ακραίες αντιδράσεις: Στα φούτερ ή τα αθλητικά μας παπούτσια

θα μπορούσαμε να τοποθετήσουμε τα πορτραίτα παιδιών-σκλάβων, τα οποία, εγκλωβισμένα, μέσα σε σκοτεινά υπόγεια της Άπω Ανατολής, με αντάλλαγμα λίγα λεπτά του ευρώ, ράβουν με τα μικρά τους δαχτυλάκια τα ρούχα και τα υποδήματα που εμείς φορούμε λιγοστές μόνο φορές, έως ότου θεωρηθούν πια, εκτός μόδας. Επίσης, σε κάθε βαρέλι βενζίνης θα ταίριαζε και μια εικόνα που να παρουσιάζει λαούς χτυπημένους από πολέμους, χάρη στους οποίους οι πιο πλούσιες και εργασιτικές χώρες του πλανήτη ελέγχουν το πετρέλαιο των περιοχών.

Εάν κανείς ανέλυε βαθύτερα τη νέα στρατηγική που διαμορφώνεται κατά του καπνίσματος, θα μπορούσε να προ-

Η ΥΓΕΙΑ ΩΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΛΟΤΑΡΙΑ

Στην Ελλάδα, η «αντίσταση» των καπνιστών απέναντι στον αντικαπνιστικό νόμο είναι κάτι περισσότερο από σθεναρή. Κάτι ανάλογο, όμως, συμβαίνει και σε άλλες χώρες όπως η Γαλλία. Το γεγονός ότι το γαλλικό κράτος αύξησε την τιμή πώλησης των τσιγάρων, όπως και το Ελληνικό, έχει ελάχιστα πτοήσει τους καπνιστές, οι οποίοι δεν εγκαταλείπουν την καλά εδραιωμένη συνήθεια τους.

ΤΟΥ ΑΛΕΞΗ ΚΑΖΑΝΤΖΙΔΗ
alexkazantzidis@gmail.com

στρέξει στη συνδρομή της επιστήμης. Σε κοινωνιολογικό επίπεδο, για παράδειγμα, ο Νόρμπερτ Ελίας (Norbert Elias) στο έργο του «Η εξέλιξη του πολιτισμού» είχε προειδοποιήσει για το εξής: αναφερόμενος στην καταγωγή της έννοιας του πολιτισμένου στη δύση παρατηρούσε ότι η ταυτότητα του «άλλου» συνοδεύεται από τη βάρβαρη ανακήρυξή του σε «απολίτιστο», όπως ακριβώς και η αναγόρευση του «ομοίου» μας σε πολιτισμένο.

Σε αυτό το γενικό πλαίσιο δεν θα συνηγορούσε αυθαιρεσία να τοποθετήσουμε και την περίπτωση της αντίθεσης καπνιστών και αντικαπνιστών, ως επιμέρους όψη της ίδιας προβληματικής. Η καινούρια αντικαπνιστική καμπάνια έχει εγείρει το κάπνισμα σε ζήτημα «πολιτικής ορθότητας»: τείνει να αναγάγει τους καπνιστές σε πολίτες με «μη αποδεκτές συνήθειες», διαιρώντας, έτσι, την κοινωνία σε καπνίζοντες και μη.

Από ψυχολογικής πλευράς, μάλιστα, οι «ειδικοί» δείχνουν, σε θεωρητική βάση, να δικαιολογούν τα αντεπιχειρήματα και τις ισχυρές αντιστάσεις των ορκισμένων καπνιστών. Η Φωτεινή Τσαλίκoglou, καθηγήτρια στο Τμήμα Ψυχολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, σε άρθρό της στην εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ» (29/12/2008) μεταξύ άλλων υπογράμμισε ότι: «Η ψυχολογία μάς διδάσκει πως οι χαρακτηρισμοί φυλακίζουν τον άλλον και τον καθλώνουν σε αμετακίνητες ταυτότητες. Τα διαχωριστικά τείχη «νομοταγείς» και «πολιτισμένοι» από εδώ, «βάρβαροι» και «απολίτιστοι» από εκεί δεν ωφέλησαν

ποτέ, πάντως όχι την ανεύρεση μιας εξόδου από τα διαφαινόμενα αδιέξοδα.

Η νέα καμπάνια κατά του καπνίσματος μοιραία, λοιπόν, αυτοαναίρεται, δημιουργώντας η ίδια τα αντισώματα εναντίον της. Τελικώς, για τις «αντιμαχόμενες» πλευρές, ως πιο ενδεδειγμένη λύση θα φάνταζε απλούστερα, μάλλον να τυπώναμε σε όλα τα χαρτονομίσματα την παρακάτω προειδοποίηση: «Προσοχή, βλάπτουν σοβαρά την ανθρωπότητα!». ☒

ΣΚΙΤΣΟ ΛΙΛΑ ΑΓΡΑΦΙΩΤΗ

“Την υπερκαταναλωτική μας κοινωνία θα εξέθετε η απεικόνιση πάνω στο φετίχ της εποχής μας, την πλαστική σακούλα, τι άλλο; Κάποιας από τις μυριάδες χωματερές όπου συσσωρεύονται στους αιώνες των αιώνων τα απόβλητα μας.”